

PHỎNG VẤN SÂU

Người phỏng vấn: TS.Lưu Bích Ngọc

Người trả lời: Ngô Đức Nhân, cán bộ địa chính xã Hưng Nhân, Hưng Nguyên, Nghệ An

Địa điểm: Xã Hưng Nhân, Hưng Nguyên, Nghệ An

NỘI DUNG

H: Anh bắt đầu công tác ở xã từ khi nào và bắt đầu phụ trách công tác thủy lợi, công tác địa chính từ khi nào? Xin anh cho biết cái nhận xét chung về tình hình kinh tế - xã hội trong những năm vừa qua có những đổi mới gì? Có những điểm gì phát triển hơn, có những điểm gì còn khó khăn mà nó ảnh hưởng đến cuộc sống của bà con ở trong xã thì xin anh cho em biết một vài cái ý kiến như vậy?

Đ: Báo cáo với cô tôi là Ngô Đức Nhân. Hiện nay, chức trách là cán bộ địa chính xã, quá trình công tác thì học xong có tham gia bộ đội. Năm 1980 về là hợp tác xã cho đến năm 1989. Từ năm 1991 trở đi sang ủy viên Ủy ban làm kiêm cả hợp tác xã, thời điểm đó kiêm nhiều. Từ năm 1994 đến 1998 là Chủ tịch Hội Nông dân xã, sau đó ủy ban cử đi học lớp địa chính đến năm 2000 tốt nghiệp và về làm địa chính từ thời đó. Xã Hưng Nhân có một đặc thù riêng của toàn huyện, là một xã nằm trọn vẹn ngoài Đê 42, cách trung huyện 15km, với số hộ hiện tại là 950 hộ, 3850 khẩu, có 9 xóm, trong đó có 8 xóm nông nghiệp, còn xóm 9 làm tiểu thủ công nghiệp, có diện tích tự nhiên 673,04 ha, trong đó đất canh tác lấy số tròn là 300 ha, đất ở là 16,7 ha. Về cơ sở hạ tầng nói chung là một xã ngoài đê, mặc dù được nhà nước quan tâm nhiều nên thường xuyên hàng năm bị bão lụt. Năm nào Hưng nhân cũng phải hứng chịu cả. Đặc biệt ở Hưng Nhân có 2 mốc trận bão lịch sử, trận to nhất vào năm 1978, năm đó có từ 6 đến 8 con lụt, nước ra 3 ngày sau quay lại là lụt, và năm 1988 cũng là năm có mốc lụt lịch sử. Năm 1978 là năm thiệt hại nhất gia súc của nhân dân, bởi vì năm đó chưa có kinh nghiệm mà lụt đột xuất nên không chống đỡ được. Khi đó, trâu, bò là của tập thể, trôi gần hết đàn gia súc của xã. Sau đó, xã được nhà nước cung cấp về cho 300 con trâu bò. Đến 1988, rút kinh nghiệm trận lụt của năm 1978 là dân có có kinh nghiệm rồi. Khi đó, Nhà nước ứng cứu rất kịp thời, khi lụt năm 1988 vô một cái thì trên địa bàn người không ảnh hưởng gì mà trâu bò cũng bị thiệt hại rất ít, người ta biết cách buộc trạc dài, trâu bò trôi đến đê thì đứng lại và rất nhiều phương tiện của Nhà nước đưa về, đưa dân được sang đê. Năm 1978, nhà của người dân toàn nhà tranh, nước lụt đến đâu bùn non đến đó, sau khi nước rút là sập nhà luôn. Đến năm 1988 khi có lụt người ta buông tranh ra hết, chỉ còn thò ra mỗi dui với mè, như vậy thì không có bùn đọng, thả lụt ra thì kiếm tranh hoặc giấy dầu mới lợp lại, thì đó là cái kinh nghiệm dân gian. Còn về sau, sau 1988 về cơ sở hạ tầng thì Hưng Nhân đến năm 1990, 1991 có đề án là làm cái mương mà ta đi vừa rồi, được Nhà nước kiên cố hóa thời đó khoảng 7 tỷ đồng, bởi vì một xã thuần nông, nông nghiệp cho nên người ta thiết kế cũng là để tưới đất nông nghiệp nữa. Tiếp đến năm 1996, được dự án ODA xây dựng 16 phòng học đây, đầy đủ trang thiết bị. Trụ sở làm việc của Ủy ban trước đây là trường cấp 2, đến năm 2000 được Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam cho 3 phòng học, người ta trồng tầng lên làm trụ sở Ủy ban. Trên cơ sở đó nói chung đây là địa bàn thấp, lụt, mặc dù sức của dân cũng có chừng, nhưng mà về cơ sở vật chất cũng được Nhà nước hỗ trợ, quan tâm. Gần đây năm 2010 thì được dự án kè chắn song song Lam, chống sạt lở của xã Hưng Nhân và Hưng Khánh, giá trị công trình khoảng 2km, trị giá khoảng 18 tỷ đồng. Cái

này do Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn làm chủ đầu tư, trong đó Hưng Nhân được hưởng lợi chiều dài khoảng 700m, Hưng Khánh là 1km.

H: Tại sao mình phải làm kè chắn song hả anh?

Đ: Báo cáo với cô, đây là địa bàn sông tả Lam, nước đổ từ thượng nguồn về, nếu không có đê chắn song này thì bình quân một năm sóng lở vào bờ sông từ 50 – 100m. Hộ dân gần nhất so với bờ kè là 200m, Nhà nước khảo sát thấy cấp bách thì cũng cho 1 dự án. Tôi thấy cũng rất chi là hiệu quả. Rồi một vấn đề được hỗ trợ nữa là năm 2010 được Quỹ Bảo trợ miền Trung đầu tư cho xã nhà Trung tâm giáo dục cộng đồng (nhà chống lũ), trị giá họ cho 1,8 tỷ, rồi các nguồn của tỉnh, huyện, xã nữa thì giá trị công trình là 2,1 tỷ cũng đã đưa vào sử dụng và phát huy được hiệu quả. Ví dụ như hàng năm lụt bão chúng tôi cũng phải đưa nhân dân lên đây để trú thời gian ban đầu. Thực tình là địa bàn đất ngoài đê nên việc sản xuất nông nghiệp thì được, nhưng sản phẩm nhân dân làm ra lại phụ thuộc vào thị trường, cũng bị tư thương ép giá, sản xuất không có đầu ra ổn định nên đời sống cũng gặp khó khăn, đặc biệt quỹ đất tập thể cũng không khai thác được. Người ở ngoài thì họ không vào mua, còn nhân dân trong xã thì kinh tế khó khăn cho nên nguồn kinh phí của xã cũng eo hẹp.

H: Trong khoảng thời gian 5 năm trở lại đây, anh thấy đời sống kinh tế xã hội của xã mình phát triển theo hướng nào, từ năm 2008 trở lại đây?

Đ: Từ năm 2008 đến nay, đời sống nhân dân cũng được nâng lên rõ rệt. Một là, cơ sở hạ tầng được Nhà nước quan tâm đầu tư nhiều; hai nữa là Nhà nước có nguồn chính sách hỗ trợ, ví dụ về nông nghiệp thì cũng có chính sách hỗ trợ về nông nghiệp, cây, con, về giống cũng được nhà nước hỗ trợ nhiều nên nhân dân cũng an tâm sản xuất; thứ 3 nữa là trong phần nghĩa vụ thì thuế không thu nữa, thủy lợi phí cũng không thu nữa cho nên là thu nhập của người dân cũng nâng lên. Đặc biệt, là người ta phát triển những giống mới, ví dụ như lúa, các sản phẩm trên đất màu như lạc, ngô thì Nhà nước cũng có những chính sách hỗ trợ về giống, rồi những chính sách đầu tư sản xuất, cho vay phân bón thỏa mái, sau mùa thu hoạch mới lấy tiền. Cho nên, đó cũng là một điều kiện thuận lợi cho nhân dân trong đầu tư, sản xuất. Đất đai nói như ta nói thì cũng vất vả nhưng màu mỡ. Nhân dân cũng đầu tư về mặt chăn nuôi, chăn nuôi gia súc, bữa ni chăn nuôi trở thành nghề chính. Nói gì thì nói chứ một hộ ở đây mần 2 con bò nái thì một năm cũng có 30 triệu tiền bê, tiền me đó, quy ra lúa cũng được 5 tấn. Nói thật là ngân sách địa phương không có mấy, cơ bản là Nhà nước hỗ trợ nhiều. Vừa rồi Bộ trưởng Xây dựng về thăm thì cho xã Hưng Nhân 1000 tấn xi măng. Bộ trưởng Trịnh Đình Dũng về tháng 6 vừa rồi, về thăm nhà chòi. Vừa rồi Hưng Nhân cũng thực hiện Quyết định 716 của Thủ tướng Chính Phủ thì Hưng Nhân được 5 cái nhà chòi, thì ông Bộ trưởng về kiểm tra mô hình đó. Mô hình nhà chòi đó để hỗ trợ những hộ nghèo, mỗi hộ cho được cho 10 triệu, cho không, được vay 10 triệu, sau 10 mới thu, 5 năm đầu lãi xuất không thu, đến năm thứ 6 mới chia đều phần thu đó, cho nên nhân dân cũng phấn khởi. Mặc dù Nhà nước cho 20 triệu nhưng bình quân một nhà chòi đó mần hết 80 triệu, thì huy động từ nhiều nguồn vốn gia đình, an hem dòng họ. Đối với địa phương thì những gia đình nào khó khăn quá cũng huy động lực lượng ủng hộ ngày công, cơ bản là các gia đình tự làm. Báo cáo với cô năm ngoái là xã có 160 hộ nghèo, chủ trương xây dựng nhà chòi cho hộ nghèo nên cũng đã làm được 60 cái. Như vậy, đến nay phần đó cơ bản là được.

H: Như vậy là xã mình có 160 hộ nghèo, so với những năm gần đây số hộ nghèo có giảm không ạ?

Đ: Có chứ, có giảm.

H: Anh có nói là 160 hộ nghèo thì đã có 60 hộ xây dựng được nhà chòi tránh lũ rồi?

Đ: Những cái nhà mà được thực hiện cái chòi đó thì họ đã thoát nghèo rồi.

H: Vâng, hộ xây thế thì đã thoát nghèo rồi?

Đ: Vâng.

H: Họ thoát nghèo theo cái...?

Đ: Thoát nghèo cái cơ sở hạ tầng, cái nhà đó rất công dụng, bởi vì theo mẫu chung của Bộ Xây dựng là 10 m², nhưng thực tế qua triển khai thì cũng động viên nhân dân làm từ 18 m² trở lên cả, có nhà huy động được cũng xây hơn 100 triệu. Tôi tính bình quân khoảng 80 triệu/ nhà. Cái chòi tưởng là để canh sản phẩm, nhưng thực tế nó là cái nhà 2 tầng nhỏ nhỏ, cho nên cũng tiền trăm (triệu) cả.

H: Như vậy, theo em hiểu Nhà nước cho người dân 10 triệu, xong cho vay 10 triệu, gọi là lãi thấp, 10 năm trả, nhưng để xây 1 cái nhà như vậy khoảng 80 triệu thì người dân phải huy động trong sức dân khoảng 60 triệu thì anh có biết người dân huy động ở đâu ra 60 triệu không?

Đ: Báo cáo nguồn vốn đó các gia đình cũng phải tự nuôi lớn nó, thực tế nhiều nhà cũng phải đi vay ngân hàng, huy động anh/em, bà con, rồi con cái, dòng họ bằng nhiều nguồn vốn thì họ sẽ làm được, bởi vì cái này là cái thiết thực nên họ cố gắng làm.

H: Nếu trong trường hợp không xây được cái nhà chòi đó mà mỗi khi lũ về thì anh thấy tác động của lũ đến bà con như thế nào? Bà con có thể mất những cái gì? Hoặc là phải chịu những cái gì mỗi khi chưa có các trận lũ xảy ra.

Đ: Báo cáo với cô là cái nhà chòi này rất có tác dụng, bình quân mặt sàn là 20m vuông, vì vậy khi lũ đến một cái là người, trâu bò, gia cầm, lương thực, thực phẩm người ta đều bỏ lên đó cả. Đây là một hiệu quả rất lớn. Ví dụ không có nhà chòi đó mà họ nuôi được con bò thì có phải đi gửi nhà khác; hai là nếu nhà nào đơn người thì họ phải bán đi, ra lụt họ với mua, nhưng bữa ni có cái đó (nhà chòi) thì họ khẳng định con này là vật nuôi chính để sinh lời thì họ phải tiếp tục để đó nuôi đến năm sau. Nơi đó bình thường là nơi để thức ăn, để lương thực, khi lụt là đưa trâu bò và người lên ở. Đặc biệt, năm 2008 trở về trước thì Hưng Nhân ít nhất có khoảng 1000 con trâu bò đi sang đê, nhưng bữa ni nói thật với chị trên địa bàn Hưng Nhân nếu lụt thì không ai đưa sang được cả, bởi vì bữa ni cũng có 60 – 70 % có nhà chòi rồi, nếu không có nữa cũng gửi anh, em bà con, láng giềng đùm bọc lẫn nhau, ví dụ cùng diện tích rúa chịu chặt đi thì cũng nhốt được khoảng 5-6 con. Sàn nhà chòi là người ta đã dự tính lụt tối đa cũng không thể lên tới đó được, vì từ mặt đất lên cũng phải trên 3m rồi.

H: Hiện nay trong xã mình, tổng những hộ được hỗ trợ hộ nghèo lẫn những hộ không cần hỗ trợ, hộ khá giả có thể tự xây được thì đã có bao nhiêu phần trăm số hộ trong xã có nhà chòi rồi?

Đ: Bữa ni báo cáo với cô tổng thể là đã có tới 60% là có.

H: Số hộ 40 % còn lại tại sao người ta lại không làm nhà chòi.

Đ: Số hộ 40 % còn lại báo cáo với cô một là điều kiện thật khó khăn; hai nữa là số hộ ở đây có thể ông bà có nhà chòi rồi thì con cái cũng không phải bỏ lương tiền này ra làm, vì 3 – 4 năm mới có một trận lụt nên không phải tiền họ để dành để tập trung làm nhà này. Ví dụ con lụt thì mang sang chỗ cha hoặc cha lụt thì mang sang chỗ con, bởi vì một nhà chòi này chứa

bình quân được 2 hộ, bởi vì đó nhờ nhau nên cũng không thiết họ phải làm, nếu làm cả nó lãng phí.

H: Cái mô hình nhà chòi này do bà con phát kiến ra hay đó là một kinh nghiệm học tập ở đâu?

Đ: Thực tế kinh nghiệm nhà chòi này là kinh nghiệm tự phát thôi, nhưng gần đây khi có quyết định của Thủ tướng ra rồi thì Sở Xây dựng đưa ra 3 mẫu nhà về rồi dân tham khảo, đúc rút từ kinh nghiệm thực tiễn rồi cái mẫu đó thì mình đưa ra được cái mẫu hợp lý, vừa tiết kiệm được ngân sách. Bởi vì bữa ni người ta không chỉ làm nhà chòi đâu mà người ta còn làm kiêm cả cái nhà ngang để ở cho nên là rất kiên cố, rộng rãi lắm, kết hợp luôn, lồng ghép mà.

H: Như vậy có nhà chòi theo em hiểu trâu bò sẽ đỡ bị thiệt hại hơn, thức ăn sẽ dự trữ được ở trên đấy tốt hơn, thế còn vấn đề lúa, màu mỗi khi lũ về thì thiệt hại của bà con gặp lại là những cái gì ạ?

Đ: Báo với cô ở đây có khác như này, vì sống trên cái địa bàn cho nên tất cả các thời vụ sản xuất như vụ Đông Xuân thì ổn định rồi, nhưng sản xuất vụ Hè Thu là người ta né tránh thời vụ, có nghĩa là đến 30 tháng 8 dương lịch thì cơ bản sản phẩm Hè Thu là thu hoạch xong, chậm nhất là mừng 5 tháng 9 là sản phẩm đó đã thu hoạch xong rồi.

H: Đối với cây trồng ý anh nói ở đây là lúa đúng không anh?

Đ: Không, cây trồng thế này cô này, căn cứ thổ nhưỡng, lịch thời vụ chẳng hạn, ví dụ như lúa Đông Xuân theo lịch của huyện là ra đầu tháng 12, nhưng xã tôi phải ra trong tháng 11 trước tháng 12 khoảng 10 ngày để thu hoạch Đông Xuân trước đi 10 ngày. Xong rồi Hè Thu thì xã tôi bắc mạ trên đất, cấy mạ già một tí chứ không bao giờ gieo thẳng, gieo thẳng là mắc lũ. Cho nên xã tôi và đặc biệt là vùng này không gieo, vì sản xuất sớm mà, trước tháng 8 phải có lúa gặt.

H: Cái đấy là bà con bây giờ mới làm hay từ lâu năm rồi?

Đ: Cái đấy là đúc rút nhiều năm rồi, mình cấy muộn là mất. Cho nên, mình phải ra lịch trước thời vụ để né tránh, mình chọn giống ngắn ngày, thà rằng năng suất kém vài chục cân/ sào nhưng an toàn.

H: Giống ngắn ngày là do bà con tự để giống hay bên trung tâm giống cung cấp?

Đ: Không, mình liên hệ với trung tâm giống, bởi vì mình chỉ đạo nông nghiệp thì mình phải mua giống qua nhà nước, thật ra có đội chuyên, kỹ sư người ta làm chứ mình là răng được.

H: Hiện nay, những đợt lũ lớn như vừa rồi thì những thiệt hại của các anh trong 2 cơn lũ năm 2010 và 2013 là những thiệt hại gì?

Đ: Nói thật với cô năm 2010 chúng tôi thiệt hại tương đối nhiều, bởi vì khi đó năm 2010 điều kiện cơ sở vật chất như cái nhà chòi là ít; cái thứ 2 là năm 2010 lũ muộn, khi đó vụ đông cây con sản xuất ra cả rồi cho nên mất trắng. Năm 2010 là lũ sang tháng 11 dương lịch rồi. Chứ như năm nay (2013) mà lũ cách đây một tháng là mất tơi, vì hiện nay ngô ngoài đồng tốt 1 gang tay rồi.

H: Năm nay lại không bị làm sao?

Đ: Không, vừa rồi mất ít thôi, một số thôi.

H: Theo anh thì lũ nào là lũ nguy hiểm với bà con hiện nay.

Đ: Lũ thì báo cáo với cô khó lường là như thế này, chính như vừa rồi là mưa của ta không to, nhưng mà do xả lũ.

H: Những thời kỳ nào mà hay mưa to mà hay ảnh hưởng đến sản xuất nông vụ của bà con?

Đ: Nói chung, mưa to ở đây có 2 cái dạng, lụt tiểu mãn tháng 4, cái đó ít khi xảy ra. Vụ Đông này tập trung vào tháng 10 và tháng 11. Tháng 9, 10 và 11 dương lịch, 3 tháng này là hay xảy ra mưa to.

H: Tần suất mưa so với trước đây thì anh thấy cái biến đổi của mưa hay lũ, bão có gì khác so với 5 năm trước kia không?

Đ: Báo cáo tần suất này thì dù có 1 cái là hạn rất hạn, mưa thì mưa to; cái thứ 2 nữa là mặt nước bề vẫn dâng cao, ví dụ như xã tôi 140 ha ruộng mặt nước thì bị nhiễm mặn rất ít, giờ thượng nguồn ít mưa, vụ Đông Xuân ít mưa một cái là nước biển lên to, diện tích nhiễm mặn lại nhiều, mực nước biển bị dâng cao lên.

H: Cái ngập mặn này nó ảnh hưởng như thế nào đến cuộc sống của người dân trong xã?

Đ: Cái ngập mặn này báo cáo với cô cơ bản là đất mình là đất sản xuất cây lúa, cây màu, nếu mà nước mặn nhiều thì cây trồng không lên.

H: Có bao nhiêu diện tích đất bị bỏ hoang do ngập mặn mà mình không trồng được cây anh?

Đ: Bỏ thì chưa phải là bỏ, chưa có vùng nào bỏ nhưng nó hạn chế về năng suất thôi.

H: Cái diện tích ruộng ngập mặn nó tăng như thế nào trong những năm vừa qua?

Đ: Trước đây khoảng 10 ha, nhưng bữa nay tăng lên khoảng 30 ha rồi, ngập chủ yếu ở xóm thấp hơn.

H: Trước đây là bao nhiêu năm trước anh?

Đ: Nó khoảng năm 2006, 2007 trở về trước thì khoảng 10 đến 15 ha, giờ hiện tại khoảng 30 ha.

H: Cái chỗ ngập mặn này hình như chỉ có xóm 1 đúng không anh?

Đ: Xóm 1, xóm 2, xóm 6, xóm 7 và xóm 8, vì ruộng của họ ở phía dưới này, dưới cửa sông.

H: Khoảng bao nhiêu hộ chịu ảnh hưởng bởi cái ngập mặn này?

Đ: Hộ thì nhiều hộ, vì ở đây sản xuất lương thực là chính nên hộ nào cũng có ruộng cấy hộ nào cũng có đất cấy. Hộ là tự cung, tự cấp lương thực cho nên là phải 40% số hộ của xã bị ảnh hưởng.

H: Thế mỗi lần lũ và bão về thì khoảng bao nhiêu phần trăm số hộ bị ảnh hưởng của lũ và bão?

Đ: 100%, Hưng Nhân mà báo động 3 là 100% hộ bị ảnh hưởng. Như trận lụt vừa rồi mà đi xuống xóm 1, đi đường to là không đi được nữa, phải đi thuyền. Mức báo động 3 là lụt toàn xã, phải đi thuyền hết.

H: Một năm thì ngập mấy lần như thế hả anh?

Đ: Vài lần, nói chung cũng tùy từng năm.

H: Ba năm trở lại đây thì khoảng mấy lần?

Đ: Ba năm trở lại đây mỗi năm 1 lần.

H: Phần đất bị ngập mặn ảnh hưởng đến 5 xóm, nếu lụt thường, không phải đến cấp báo động 3 thì ảnh hưởng đến bao nhiêu phần trăm hộ bị ảnh hưởng?

Đ: Báo cáo với cô báo động 3 là ngập cả trong khu dân cư, còn đến mức báo động 2 đã cơ bản lụt hết cả ruộng rồi. Đất với ruộng cũng thấp lắm.

H: Báo động 2 thì ngập bao nhiêu phần của xã anh?

Đ: Báo động 2 ngập khoảng 50 % diện tích xã.

H: Hàng năm cứ đến mùa mưa, mùa lũ như thế này hoặc là đến mùa khô xâm nhập mặn nó lên thì phía bên anh có thông báo gì cho bà con, có thông tin nào dự báo việc xâm nhập mặn, lũ, bão đấy để thông báo cho bà con trước để ứng phó với tình hình thiên tai không?

Đ: Báo với o, đối với cái ngập mặn thì phải kiểm tra thường xuyên, mùa mặn thì mình chỉ hạn chế bơm nước sản xuất, không có cách nào khác cả, chỉ có kiểm tra thì giao cho đội vận hành, nếu độ mặn lớn thì không cho bơm vì ảnh hưởng đến cây trồng. Mùa lụt thì không có mặn, khi ấy nước nó đổ về thì mặn không lên được. Tháng 3, tháng 4 thường xuyên kiểm tra độ ngập mặn, nếu quá độ cho phép là không được bơm nước cho cây trồng. Còn bão, lụt thì hàng năm ngay trong tháng 4 là xã đã phải thành lập ban “Phòng chống bão, lụt” và xây dựng đề án cụ thể. Năm lụt cũng như năm không lụt thì vẫn phải thành lập ban chỉ đạo xã, xóm cũng phải thành lập ban chỉ đạo để tuyên truyền cho dân mọi thủ tục để đến khi lũ vào một cái thì mình triển khai nhanh được, chứ mình không chủ quan được. Nói chung, năm nào công tác chuẩn bị cũng phải đầy đủ.

H: Như vậy bây giờ theo em hiểu thì mình có thành lập ban chỉ đạo, mình có tính là mình đo mức độ nước để mùa khô mình không bơm nước vào đồng nữa để độ ngập mặn không gia tăng, thế còn lại những lúc bão lụt như thế này mình có thông tin gì cho bà con không? Hay các anh có nhận được thông tin gì bão với lũ không?

Đ: Thông tin thì báo cáo với o nói chung thông tin nghe được là trên thông tin đại chúng, giờ hầu như 100 % hộ có tivi rồi; thứ 2 là hệ thống thông tin liên lạc của ban phòng chống bão lụt của huyện và tỉnh rất chặt chẽ. Bởi vì, khi mùa mưa bão lụt thì ban chỉ đạo xã đã trực 100% ở văn phòng rồi. Đặc biệt Ban phòng chống lụt bão của huyện người ta kiểm tra rất là chặt chẽ, người ta phân công người trực tuyến, trưởng ban trực tuyến phải xuống hẳn với anh em để thúc giục và nắm tình thực tế. Bởi vì Hưng Nhân nước chỉ ngập 1 ngày thôi là bị cô lập ngay, cho nên công tác chuẩn bị rất chặt chẽ.

H: Như vậy theo em hiểu là chủ yếu là nghe thông tin dự báo trên đài; thứ 2 là cái tình hình bão lũ của bên cơ quan huyện chuyển xuống?

Đ: Ở đây xã có 1 hệ thống loa truyền thanh xuống tới các xóm, như vậy là có đến 17 cụm loa, có nghĩa là tất cả các điều hành của xã điều hành bằng hệ thống truyền thanh. Đặc biệt, Hưng Nhân nằm ở tuyến ngoài đê, tuyến điện của bọn tôi trước đây là dân tự bỏ vốn làm, nhưng năm 2008 được dự án vào làm đầu tư cho 5km đường điện an toàn, cột cao, cho nên

là lụt không bao giờ mất điện đâu, chỉ có bão thôi vì tủ biến thế cũng làm tủ treo trên cao cả. Lụt chỉ bị cô lập, đi lại với bên ngoài khó khăn thôi.

H: Có nghĩa là chỉ có bão mới mất điện thôi, chứ lũ thì không ảnh hưởng gì? Thường thì thời gian khôi phục nhanh thôi.

Đ: Trước mùa bão xã tôi vẫn thông báo trên hệ thống truyền thanh và phân công người đi chỉ đạo, phải chặt những cây cao nằm trên hệ thống đường điện, chặt sạch, cho nên cũng ít khi chập cháy lắm. Các hộ dân ở dưới thì cơ bản nhà nào cũng có thuyền “lá tre”, thuyền ván ván đó. Thuyền đó đi được vài 3 người, đi từ nhà bà A sang nhà ông B là chuyện thường tình thôi, người ta lui tới được vì trong xóm lượng nước nó cũng ít, mọi sinh hoạt cũng giữ nguyên; cái thứ 2 nữa là đã ở địa bàn này mọi sự chuẩn bị về mùa mưa bão ví dụ như trong nhà lương thực cần phải xay nhiều, mua cả mì tôm, cá khô, nước mắm, đều có sự chuẩn bị hết về khi đó không đi được chợ. Trừ trường hợp to quá, bất khả kháng chứ Hưng Nhân lụt vừa vừa thì mọi sinh hoạt bình thường. Đương nhiên, mình cũng không chủ quan được. Bây giờ có một khó khăn là khi hồ thủy điện xả lũ liên tục thì cũng sẽ có lũ to, sơ tán tại chỗ cũng rất chi là khó khăn. Cho nên, cũng muốn Nhà nước có điều kiện đầu tư cho một cái xóm, một cụm dân cư đó một cái nhà cộng đồng tránh lũ, vừa là nhà văn hóa, vừa là để hội họp này nọ, di dân tại chỗ. Giả sử có di dân tại chỗ thì gia đình đến địa điểm đó bán kính cũng chỉ vài ba trăm m thôi thì nó dễ hơn, an toàn hơn. Ví dụ như xóm 1 lúc này ta lại thì thế nhưng mùa lũ xuống đó đi về phải mất gần 1 buổi, nước chảy không lên được, nước mạnh rất khó lên.

H: Hiện nay, bà con trong xóm, trong xã của mình có những kinh nghiệm dân gian nào để dự báo được thời tiết mà anh được nghe được. Ngoài xem ti vi ra thì bà con có những cái phát hiện nào?

Đ: Kinh nghiệm dân gian thì thường thường các cụ nhiều tuổi họ cũng có cái kinh nghiệm ví dụ như cái cây như tre măng chằng hạn. Nếu như năm có bão họ nhìn cây măng mọc sẽ chui vào giữa bụi. Hoặc là họ nhìn cây ăn quả như cây khế chằng hạn, năm nào mà quả mọc trên thân nhiều thì năm ấy sẽ có bão to, chứ không ra trên các cái cành, đương nhiên độ chính xác không chính xác lắm nhưng nó cũng cơ bản, nhưng giờ có cái khác là xả lũ thì không dự đoán được.

H: Xả lũ thì có ai thông báo cho các anh là thủy điện xả lũ không ạ?

Đ: Xả lũ thì cũng khó, bởi vì từ đây lên hồ thủy điện là khoảng 5 – 7 chục km, có khi hàng trăm km, điểm này là điểm cuối rồi, thì giờ chỉ có hệ thống thông tin truyền thanh của đài Nghệ An thông báo thôi, hoặc có điện của ban phòng chống bão lụt thôi, sau này có chặt chẽ hơn.

H: Nhưng mà dự báo của bà con dựa vào măng mọc hay hoa khế thì biết là có lũ to nhưng có biết được khoảng thời gian nào thì lũ về không?

Đ: Thực tế mà lũ thì nằm trong phạm vi 3 tháng, tháng 9, 10, và 11 dương lịch chứ ít khi lũ tháng 4 lắm.

H: Ngoài ra, trong quá trình dự báo thời tiết bà con có truyền cho nhau những câu ca dao hay những câu hò về nào mà anh biết được mà căn cứ vào đấy biết được năm nay lũ về, năm nay hạn nặng hay thế nào không ạ?

Đ: Không có, đây cũng ít

H: Thế thì cái mức độ phổ biến những kinh nghiệm dân gian ở địa phương mình là như thế nào anh?

Đ: Kinh nghiệm dân gian giờ báo cáo với cô cũng ít, cơ bản bây giờ dựa vào khoa học thôi để phòng tránh. Ở đây cái phòng trở thành cái nếp thường xuyên rồi, có nghĩa là năm nào lũ, bão như thế nào là xây dựng phương án, mọi nhà đều phải có ý thức đó sẵn rồi.

H: Thế còn hạn hán thì bà con có thông tin gì để biết năm nay hạn to?

Đ: Không, hạn cũng không có thông tin gì.

H: Như vậy là từ bao lâu này chỉ nhìn cây măng hoặc hoa cây khế thì những người lớn tuổi cho biết là có bão có lũ thôi. Nhà thì bà con ứng phó bằng cách xây các chòi, em cũng thấy trong xã người dân cũng xây mặt nền nhà (móng nhà) cao lên thì việc xây nền nhà cao lên của người dân trong xã nó bắt đầu từ bao giờ và ai truyền bá cái kinh nghiệm đó cho mọi người?

Đ: Bởi vì là qua 2 cái đỉnh lũ 1978 và 1988 đó rồi thì nếu mặt nhà mà không coi lên cái mặt nền thì rõ ràng là 100 các nhà đều lụt tới chạm (nóc) cả, bản thân nhà tôi cũng lụt tới chạm. Vì vậy, để nâng cột nhà lên thì người ta không có điều kiện mà phải nâng cái nền lên. Báo cáo với o nhà bây giờ mà làm thì phải nâng từ mặt đất lên nền cũng phải từ 1,5m trở lên cả.

H: Cái việc nâng nền nhà lên 1,5m thế này thì có khó khăn gì đối với địa phương mình không?

Đ: Nhìn chung nó cũng chỉ tốn về mặt ngân sách chút thôi, chứ không có gì khó khăn cả.

H: Em tưởng là phải xây lại toàn bộ nhà?

Đ: Phải xây đấy, phải đập ra xây lại, có nghĩa là đập ra xây lại móng đá, đổ các cột chịu lực kích cỡ cao lên để nâng cả chạm lên. Nhà bây giờ mà làm cũng mất cả trăm triệu mới được đó.

H: Ngoài phần nhà ra thì điều kiện sinh hoạt nào bà con cũng phải thay đổi để phù hợp với bão lũ à anh?

Đ: Nói chung báo cáo cô tất cả các sinh hoạt giờ nặng nhất vẫn là cái nhà thì nâng lên, còn hệ thống sinh hoạt cũng phải thay đổi, khi anh đã là cái nhà này lên thì nhà ngang, các công trình phụ khép kín cũng phải nâng lên tỉ lệ nửa đó; thứ 2 nữa là bây giờ có điện rồi nên mọi sinh hoạt cũng chủ động được.

H: Ngoài phương thức sản xuất như anh nói không gieo mạ trực tiếp mà gieo mạ trên sân hoặc dùng lúa ngắn ngày ra, chăn nuôi thì đưa lên gác, lên chòi thì còn cái kinh nghiệm nào khác mà anh cũng thấy bà con áp dụng để phòng tránh bão lũ hoặc hạn hán không ạ?

Đ: Cũng có chứ, ví dụ mùa này mùa mưa lụt, người ta bỏ những cái con giống gia súc nuôi, gia cầm chẳng hạn để nuôi thì đến mùa tháng 8 thu hoạch gần xong rồi. Tránh lũ đi đến đầu tháng 11 người ta lại nuôi lúa khác, nuôi nhiều lên, chứ trong mùa mưa lụt người ta cũng không nuôi nhiều vì trong mùa mưa lụt nuôi cũng không an toàn, thứ 2 nữa là vất vả. Cây hay con thì người ta đều né tránh cả.

H: Ba, bốn năm nay mà có bão lũ to về thì anh thấy rằng là những thiệt hại của bà con so với trước đây nó thay đổi như thế nào?

Đ: Bão thì mấy năm nay không có bão to, chứ có bão to thì cũng thiệt hại nhiều lắm vì nhà của ta là nhà làm cấp 4 thôi, nhưng cái lụt thì rõ ràng hiện tại cũng không thiệt hại nhiều, đỡ nhiều rồi. Một là 60 % số hộ đã có nhà chòi rồi, những hộ không có thì cũng nhờ cậy người khác thì nó cũng đỡ. Giờ để tránh thiệt hại cho dân là nhu cầu về vốn cũng rất quan trọng, bây giờ mà Nhà nước cho vay với lãi suất thấp để kích cầu vô tí nữa để nhân dân có cơ hội để nâng cấp toàn bộ hệ thống nhà ở và chăn nuôi lên hoàn chỉnh thì có thuận lợi hơn trong phát triển kinh tế. Bởi vì anh hẳn thế chứ hẳn nữa mà mùa mưa lũ không có cái hệ thống phòng tránh thì anh cũng thất thiệt thôi. Bây giờ thất thiệt là người ta không có điều kiện mở mang, đầu tư, chứ bây giờ vật chất đang hoang thì người ta cũng sẵn sàng mở mang.

H: Hiện nay ngoài việc xã có kế hoạch để giúp cho bà con phòng tránh bão, lũ, hạn hán thì em muốn nghe lại cụ thể xã đã có những kế hoạch, chiến lược gì để giúp cho bà con mỗi khi bão, lũ đến có thể phòng tránh được?

Đ: Cơ bản là công tác tuyên truyền; hai là thành lập ban chỉ đạo, dưới cơ sở từng xóm có đội cứu hộ cứu nạn. Như vậy là trực lúc bão gió là ban chỉ đạo xã xuống cùng với thôn xóm rà soát lại tất cả các đối tượng gia đình chính sách, các hộ neo đơn, các hộ nhà cửa yếu để chống đỡ cho họ, thậm chí là cây cối um tùm thì mình cũng dùng lực lượng để chặt cho họ nên hạn chế được cái thiệt hại. Đặc biệt, Hưng Nhân có nhà cộng đồng khi có báo động 3 là đi từng xóm để nắm xem được hộ nào có nhu cầu đưa lên nhà cộng đồng. Năm 2010 là huyện đưa xe xuống để tải họ lên. Ban đầu xã hỗ trợ mì tôm, một số nước uống, sau dân mới tự túc. Như vùng xóm 1 đấy nếu không lụt thì thôi chứ lụt là lụt to đấy. Cơ bản là ông già, bà lão với trẻ em mình đưa lên. Cho nên, nguyện vọng là mỗi xóm có 1 điểm trú ẩn an toàn hơn, thuận lợi hơn. Hơn nữa xã tôi nếu báo động 3, các trường học mà địa phương cảm thấy nước đi không an toàn nữa là điện với nhà trường ngay để thông báo cho học sinh nghỉ học. Vừa rồi lũ là ở ngoài trạm barie chủ tịch với công an đứng ngoài cầu, đứng chặn ngay ở đầu cầu không cho đi, đi là không an toàn, chốt chặn lại không cho.

H: Thế thì các cái tập huấn để cho bà con có những cái như là xây dựng kế hoạch phòng chống cho gia đình của mình hoặc là có những tập huấn để cho anh, chị em cán bộ xã cứu hộ cứu nạn thì ở xã diễn ra với tần suất như thế nào?

Đ: Địa bàn này thì Hội chữ thập đỏ của huyện cũng phối hợp với Hội chữ thập đỏ của huyện tổ chức tập huấn để đối phó với thiên tai. Xã về cũng thành lập ban tập huấn, lấy một xóm mấy người đó để tập huấn cho họ.

H: Anh có thể mô tả cho em một chút về cái tập huấn trong 1 năm vừa qua ở xã mình có những nội dung gì, cụ thể hơn không ạ?

Đ: Báo cáo với o ở đây tập huấn có 2 cách: một là có những tình huống xảy ra bão lụt thì báo động như thế nào, để yêu cầu tập trung dân, có thể là sơ tán dân, thì những cái nào cần thiết phải mang ra xe đầu tiên. Ví dụ như xã tôi đã thông báo với dân chuẩn bị lương thực, thực phẩm khô rồi, các nhu yếu phẩm khi có báo động phải có mệnh lệnh của tập thể để điều hành họ chạy, đương nhiên phòng là cơ bản nên đưa người già với trẻ con đi là chính thôi. Người dân cũng rất là yên tâm với công tác chuẩn bị đó thế nên là chấp hành thôi, khi có mệnh lệnh là người ta đi. Thực tế bữa ni mỗi nhà họ cũng lo đến mạng sống của họ nên họ cũng có đề xuất với ủy ban là nếu có bão gió các anh phải đưa chúng tôi lên, bữa ni họ cũng lo. Bữa trước đây ban phòng chống bão lụt cũng đưa mấy trăm người lên để tránh khi không có lũ thì lại đưa họ về, nếu để ở nhà mà có lũ thì không biết phải ứng phó như thế nào, lên đây rõ ràng là ứng phó ở đây vẫn trực tiếp nhanh hơn, khi xảy ra bất trắc thì đủ phương tiện, công cụ để hỗ trợ được.

H: Như câu hỏi sang nay của các đồng chí Đan Mạch là có thể mình có nhiều nguồn hỗ trợ khác nhau, chương trình phòng chống bão lũ, chương trình mục tiêu quốc gia, sau đó ta có thể vận động thêm các nguồn khác, thế thì các nguồn hỗ trợ cộng đồng anh hay thấy xã mình nhận được từ đâu. Bản thân trong xã mình có nhiều trường hợp mà con cháu đi ra ngoài thành đạt xong là gửi tiền về hỗ trợ bố mẹ khi bão lũ không? Mức độ phổ biến của nó là như nào

Đ: Có chứ, trường hợp đấy nhiều, bởi vì con em đi làm ăn xã thì cũng một số thôi, đa số đi làm ở đây gần là về, con cái ở Vinh về là chuẩn bị cho bố mẹ nước uống, mì tôm, tiền nong chẳng hạn là có chuẩn bị, là có đó, vẫn phải chuẩn bị để sinh hoạt nhớ ra con nước to lên thì có cái ứng phó. Cái thứ 2 là lao động ở đây đi xuất khẩu trực tiếp là ít, nhưng đi làm ở các doanh nghiệp trong miền nam là nhiều. Nói chung, thu nhập thì không cao nhưng cũng có tích lũy được 1 số và cũng có trách nhiệm với cha, mẹ. Còn mùa bão lụt thì địa phương đây cũng phải mua một ít mì tôm với nước uống ở các quán xã bên này, có những cái có tiền liền, có những cái cũng nợ họ sau mới trả để mình có một cái dự trữ tạm thời, khi mình đưa người lên dự trữ tạm thời thì mức độ tối thiểu cũng phải có cho họ sinh hoạt trong vài ngày. Sau đó khi lên đây rồi có sự hỗ trợ của cấp huyện trở lên, đoàn từ thiện, nói gì thì nói chứ nhiều khi Nhà nước cũng quan tâm.

H: Hiện nay thì Ban chỉ huy phòng chống bão lụt của địa phương có những chức năng chủ yếu gì và trong quá trình hoạt động Ban đã gặp những thuận gì, những khó khăn gì?

Đ: Thành lập Ban gồm có các thường trực, trưởng các ban, ngành chính trị - xã hội. Chức năng của Ban nói chung là có bão hay không bão thì hàng năm phải lập kế hoạch phòng chống bão lụt bằng đề án cụ thể. Ở xóm cũng thành lập đầy đủ tiểu ban. Ở xóm trong xã tôi cũng có bộ hướng dẫn đầy đủ, cụ thể nội dung về mặt văn bản, kể con người trong xóm cũng phải có danh sách, ai là thành viên ban chỉ đạo, ai là cứu khổ cứu nạn, bởi vì khi động ra rồi thì phải có con người cụ thể. Nói là nói trên sách vở nhưng thực tế cũng phải có con người thực tế và những điều kiện đảm bảo cụ thể, bởi vì khi xảy ra là mình huy động được.

H: Thế còn cái khó khăn của Ban phòng chống lụt bão là gì? Em vẫn chưa hiểu lắm?

Đ: Cái khó khăn báo cáo với o, địa bàn ni thực tình mà nói khi bão lũ bình thường thì đi lại nó rất thuận lợi, nhưng khi bão to, gió lớn một cái là đi lại rất khó khăn về mặt phương tiện. Vừa rồi bên cục đề điều mới cho một cái thuyền, thuyền an toàn để cung cấp cho Ban chỉ đạo xã đi. Bây giờ, cái nguyện vọng nhất là trong quỹ bão lụt nên tập trung cung cấp chõ mỗi hộ gia đình một cái thuyền để họ đi lại bình thường trong mùa mưa bão, bởi vì cái đó điều kiện ngân sách xã không cung cấp được. Xã mới chỉ cung cấp được cho tiểu ban ở xóm thôi, chứ hộ gia đình thì chưa có.

H: Nguồn lực về tài chính thì sao anh, mức độ đáp ứng ngân sách cho hoạt động phòng tránh bão lũ là thế nào?

Đ: Ngân sách địa phương hàng năm có quỹ phòng chống bão lụt, thu đầu tư của dân nhưng nguồn đó không đáng là bao, nhưng rõ ràng muốn gì thì muốn điều kiện tối thiểu thì xã cũng phải chuẩn bị. Thực tình mà nói cũng phải vận dụng cơ bản, khi bão lũ đến rồi thì cũng phải đặt vấn đề nhờ huyện và tỉnh tạo điều kiện thì người ta cũng sẵn sàng. Ở đây có một cái đặc thù là Hưng Nhân, Hưng Nguyên lụt cả huyện cho nên khi xảy ra một cái là lực lượng cứu hộ, cứu nạn là bộ đội, công an họ sẵn sàng ứng cứu giúp dân. Họ về thì kinh phí của họ cũng đáp ứng được cả rồi, họ giúp cho dân nên lực lượng huy động tại chỗ của mình cũng đỡ ra. Bởi vì dân ai cũng phải tự vận động để phòng chống cả rồi. Lực lượng công an, bộ

đội họ cũng sẵn sàng ứng cứu lắm, khi cần một cái là họ huy động một trăm mấy người về liền.

H: Cụ thể đơn vị bộ đội, công an ở đây là đơn vị nào anh?

Đ: Quân Khu IV, hay là mấy cái tiểu đoàn gì gì đấy, họ cũng sang sàng lắm, về một cái là giúp dân vớt lúa, vệ sinh môi trường sau bão. Đặc biệt gần các trường đại học, ví dụ như có năm trường đại học Vinh người ta cũng cho người về khắc phục hậu quả sau bão lũ như vệ sinh. Lực lượng huyện đoàn đứng ra tổ chức sinh viên tình nguyện. Năm 2010 họ về giúp được lâu, vì toàn bộ đường xá ngập lụt, bùn lầy cả, vệ sinh môi trường sau vất vả lắm.

H: Công tác tập huấn chúng ta có làm, nhưng không làm được nhiều. Theo anh làm cái công tác phòng chống bão lụt như thế nào để phù hợp với người dân, ví dụ như là phòng chống bão lụt bằng nhà chòi thì anh kiến nghị cần mở rộng ra, phải xây thêm nhà tránh bão cho những người không tiện đi ra đây (nhà cộng đồng tại ủy ban), nhưng mà ngược lại nhu cầu nhận thông tin, nhu cầu của bản thân người dân hay họ có cách nào đó đưa nguyện vọng khác mà chúng ta vẫn chưa thể làm được? Nói chung nhu cầu của họ là như thế nào?

Đ: Nói chung, nhu cầu của họ cũng xác định rồi, nhà nước và nhân dân cùng làm, nếu mà nhà nước cho không thì cũng có mức độ, nhưng bữa ni cho thì cũng chỉ đối tượng là người nghèo thôi, chứ còn dân bình thường thì yêu cầu nhà nước có một khoảng ngân sách hợp lý nào đó, cho lãi suất thấp, lãi suất ưu đãi để nhân dân đầu tư vào xây cơ sở hạ tầng để tăng vẻ đẹp của nông thôn lên và 2 là để có điều kiện ứng phó với thiên tai tại chỗ. Từ đó cơ sở vật chất đủ điều kiện rồi thì họ cũng sẵn sàng đầu tư vô sản xuất và chăn nuôi. Sản xuất thì có mức độ thôi, nhưng cơ bản họ đầu tư vào chăn nuôi. Nếu cơ sở vật chất không đảm bảo thì họ cũng không mở rộng được chăn nuôi, ví dụ chuồng trại không đảm bảo, nơi ẩn náu không có thì họ sợ bão lụt nó trôi đi. Cho nên, một số nhà có cơ sở vật chất đàng hoàng thì con trâu, con bò của họ vẫn béo. Nhà không có cơ sở vật chất thì cũng không dám nuôi nhiều vì không an toàn, có vấn đề gì đó cũng phiền. Thế còn để vững trại, để chủ động thì mỗi xóm cần có một cái nhà cộng đồng hợp lý, vừa làm nhà văn hóa, vừa làm nhà sinh hoạt cộng đồng tại chỗ thì công tác di dời tại chỗ rất thuận lợi.

H: Nhưng mà thế thì chỉ di dời được người thôi chứ không di dời được gia súc, gia cầm?

Đ: Chỉ di dời được người thôi, còn gia súc, gia cầm chỉ được từng hộ thôi chứ tập thể thì không di chuyển được. Hộ thì như tôi trao đổi khoảng 60% có điều kiện làm nhà chòi, nếu mình có chính sách về vốn để hỗ trợ tăng số nhà chòi lên 30% nữa thì cũng cơ bản thỏa mãn được, vì gia súc ăn ở tại chỗ được nên nó cũng đỡ.

H: Anh có thấy bà con, bản thân họ có hay tự trao đổi với nhau về cách để phòng chống bão lũ hoặc là phòng chống hạn hán, ngập mặn ở trên địa bàn xã mình không ạ?

Đ: Tổ chức hội họp riêng thì không có, nhưng qua sinh hoạt đời thường người ta cũng có kinh nghiệm năm này nhìn vào cây cối như thế nào đó có thể bão gió chẳng hạn. Khi có bão gió thì người ta cũng chấp hành hiệu lệnh ở trên thì người ta cũng phát chặt cây cối, thông tuyến đường, phải nó là người ta cũng hưởng ứng ngay chứ không phải là gì. Bữa nay nói thật với cô là họ tự giác rồi, chứ không phải như trước đây. Có cái cây cối nào cao là họ phải chặt không thì nó đổ hư nhà hư cửa, hư đường điện. Nói chung, họ có ý thức tự giác cao. **Xã tôi** bây giờ có bão gió cũng ít khi mất điện, đàng hoàng, không đến nỗi nào.

H: Có lẽ là một lát nữa em cũng đề nghị anh Nhân dẫn em xuống thôn để em trao đổi thêm, bởi vì là không biết là các cụ có những kinh nghiệm nào mà liên quan đến dự báo bão lũ không để cho nó giúp giảm thiểu tác động của bão lũ đối với cả cuộc sống của người dân.

Chắc về với người dân thì em cũng sẽ nghe như vậy, còn xã em cũng có bức tranh chung chung như vậy rồi. Bây giờ, anh xin giúp em những cái báo cáo về công tác phòng chống bão lũ và báo cáo về tình hình phát triển kinh tế xã hội ở xã mình từ năm 2000 đến 2013.

H: Chương trình vay vốn làm nhà là thuộc ngân sách của xã hay thuộc chương trình của trên hỗ trợ xuống.

Đ: Không, nó thuộc chương trình vay vốn của Ngân hàng Chính sách xã hội. Ngân hàng Nông nghiệp là vay vốn theo chính sách bình dân, tự do, còn Ngân hàng Chính sách xã hội là vốn rót theo đợt: một là dự án chăn nuôi chẳng hạn hoặc là dự án nước sạch... lãi suất đó thường khoảng 0,6% đến 0,65%/năm. Đây là của Ngân hàng Chính sách, còn Ngân hàng Nông nghiệp điều chỉnh theo tỉ giá của Nhà nước.

H: Nhưng mà chương trình đẩy các ngân hàng người ta mang đến cho xã mình hay là xã các anh phải đi xin?

Đ: Không. Ngân hàng Chính sách thì họ phân bổ xong rồi, ví dụ như thành viên Hội Cựu chiến binh, thành viên Hội Phụ nữ, lập đề án là họ cho vay. Còn Ngân hàng Nông nghiệp cách đây có 4km, hệ thống báo ra làm, nếu ai có nhu cầu thì tín chấp bìa đất thôi, đơn giản, bây giờ cũng nhanh.

H: Thế là bà con tự đi vay? Còn xã không có giúp gì cả?

Đ: Xã chỉ có xác nhận có đủ điều kiện vay hay không thôi.

H: Thế còn các chương trình người ngoài đưa vào, ví dụ như là 30 – 35 triệu gì đấy cho một hộ xây dựng nhà thì họ giao trực tiếp cho hộ đấy hay họ qua các anh để họ giao?

Đ: Chương trình vốn đó thì họ phải đến làm việc với địa phương. Ví dụ như họ vào làm việc đợt này là công ty này, công ty nọ có hỗ trợ một hộ tổng giá trị như này nhờ địa phương thâm nhập xem hộ trợ nào cần ưu tiên. Họ khảo sát thực tiễn, họ xuống quay hình ảnh để đảm bảo. Vừa rồi có một ông gì ở miền Nam ra cho 35 triệu. Ông ấy đi 2 đợt, lần đầu về ông đi khảo sát lấy hình ảnh, sau đó ông điện về xã báo là dự án được. Xã cũng cùng họ đi khảo sát, lập hồ sơ với họ xong rồi làm các thủ tục giải ngân. Họ thanh lý trực tiếp với hộ gia đình, chỉ thông qua xác nhận của xã. Xã xác nhận cho họ hoàn thành nghĩa vụ tài chính.

H: Nghĩa là xã đề xuất hộ nào là hộ nghèo chứ không phải có sự tham gia của người dân trong việc xác định hộ nghèo?

Đ: Có sự tham gia, bởi vì cái gì làm cũng phải qua xóm. Có nghĩa là có những đối tượng họ đến chỉ hỗ trợ cho đối tượng chính sách thì mình đi theo mảng chính sách. Họ nói một hộ dân bình thường thì mình đi theo một hộ dân bình thường, hoặc là một hộ nghèo thì mình đi theo hộ nghèo.

KẾT THÚC PHÒNG VẤN!